14 біблійних підстав для того, щоб сестри в Господі навчали й провадили

Терран Вільямс (Terran Williams) · німецьку версію опрацював і доповнив Hans-Jörg Ronsdorf · березень 2023 р. · перероблено в жовтні 2026 р.

Ця тема й далі гаряче обговорюється. Позиція, що жінкам не можна навчати й провадити в церкві і що це належить лише чоловікам, називається «комплементаризмом». На противагу їй стоїть так званий «егалітаризм», який визнає за жінками і те, і те, не роблячи жодної різниці чи обмеження за статтю. Обидва терміни утворилися в 90-х роках в американському євангельському русі. Те, що означає термін «комплементаризм»[1], — це, щоправда, взаємне доповнення чоловіка й жінки, але водночас і рішуче ієрархічне: жінка підпорядкована чоловікові в нібито порядку творіння. Він провадить, вона йде за ним. Насправді комплементарним може бути лише те, що однаково велике, рівноцінне, однаково сильне чи однорідне. Саме такими за своєю сутністю є чоловік і жінка (його дружина) — але в їхній відмінності чоловічого й жіночого буття.

Егалітаризм так само неоднозначний у своїй термінології. Він бачить чоловіка й жінку як рівноправних і покликаних провадити й навчати. Але ця позиція не робить обидві статі «однаковими» чи позбавленими відмінностей, як підказує термін. Ця остання позиція теж бачить взаємне доповнення чоловіка й жінки, які створені одне для одного, щоб підтримувати одне одного у своїй відмінності.

Ми обстоюємо позицію, яку найкраще можна було б назвати «егалітарним комплементаризмом»: чоловік і жінка рівноправно доповнюють одне одного без різниці в ієрархії чи авторитеті. (HJR)

Багато друзів-комплементаристів — а вони й досі є і залишаються друзями — не усвідомлюють, що «біблійний» аргумент на користь чоловічого авторитету насправді вже неможливо правдоподібно обґрунтувати. Те, що він далі існує, — результат сумнівної вченості, хибної логіки та влади установ і особистостей, які підтримують людську конструкцію, що не має жодної біблійної й Божої опори. Що ж тоді тримає цей труп на ногах? Почуття непохитного племінного чи групового мислення, яке (принаймні поки що) ще бере гору над правдою.

Багатьох людей, які хочуть жити щиро й богобоязливо, схилили до того, щоб іти за поганим богослов'ям і вірити, що жінки в проводі — це тріумф світської культури над Святим Письмом. Але зважте на такі біблійні дані:

1. Хоча Адама та Єву створено по-різному, Єву створено як функціонально рівноцінного відповідника Адама, а не як його підлеглу. Комплементарність — так. Ієрархія — ні. ***(тут — посилання для поглиблення, англійською мовою, як і наступні посилання)***

2. Припущення, що чоловіки мають панувати, з'явилося після гріхопадіння. Не творіння, а непослух перших людей мав наслідком панування чоловіка над жінкою (Буття 3:16). (Не переконані? Детальніше тут) ***Це має спонукати нас зупинитися, перш ніж тлумачити подальші біблійні місця так, ніби Бог мало не ідеалізує чоловічий авторитет.***

3. Бог поставив Девору найвищою цивільною й духовною провідницею Божого народу її часу, і то так, що вона давала накази найвищому військовому провіднику, Варакові (Суддів 4 і 5).

Цей факт кидає тінь на комплементарне тлумачення 1 Тимофія 2:12. тут

4. Ісус проклав шлях до того, щоб жінок цінували за їхню вартість і їхнє служіння. Зверніть увагу передусім на зустріч Ісуса з Марією Магдалиною та на доручення, яке Він дав їй у перший день Великодня. Дивовижно, що в найважливіший день історії Ісус вплів урок для людей: довіряйте Божому слову з уст ваших сестер (Івана 20:17-18). (тут і тут) І ні, Ісус вибрав 12 апостолів-чоловіків не на підставі «принципу творіння» чи «порядку творіння». Він зробив це із символічних причин, пов'язаних із перехідним етапом історії спасіння. (Це безсумнівно)

5. 1 Тимофія 3 і Тита 1, єдині місця, що стосуються кваліфікації старійшин (пресвітерів), за правильного тлумачення лишають відкритою можливість, що жінки можуть бути старійшинами, — це факт, який провідні комплементаристи тепер визнають. тут Галатів 3:28 («У Христі нема ні … ні …»), щоправда, не універсальна відповідь чи обґрунтування, але принаймні має змусити нас зупинитися, коли ми віримо, що Бог деінде в Писанні прямо забороняв би жінкам (чи рабам, чи поганам) провадити або навчати.

6. Хоча в Новому Завіті ми не маємо жодного названого на ім'я провідника чи старійшини церкви, ні жінки, ні чоловіка (хіба що, можливо, Петра), є докази, що жінки провадили церкви й навчали. Прискилла майже напевно була провідницею й учителькою в церкві в Ефесі, а можливо, і в інших церквах. Детальніше тут — або подивіться це відео. Це суперечить комплементарному тлумаченню 1 Тимофія 2:12, так само як і Ісусова заповідь, щоб Його учні (чоловіки й жінки) навчали всіх людей (Матвія 28:19-20). Тож не дивно, що в одній церкві, якій служила Прискилла, чоловіки й жінки приносили «науку» (1 Коринтян 14:26) і що Бог використав Прискиллу в її наступній церкві, щоб навчити одного з великих майбутніх учителів Церкви — Аполлоса (Дії 18:26).

7. Не лише Прискилла, а й інші жінки, які були власницями чи відповідальними за свій дім, заснували церкви у своїх домах або приймали їх у себе, і деякі з них названі в Новому Завіті. Це вказує, що вони, ймовірно, були й кандидатками на провід цих церков. Не переконані? Детальніше тут

8. Прискилла була не єдиною названою на ім'я вчителькою. Павло, найімовірніше, доручив Фіві пояснити зібраній римській церкві Послання до римлян, яке вона як Павлова «посланниця з листом» принесла з Коринту до Риму (Римлян 16:1-2). Докази ви знайдете тут.

9. Попри аргументи Вейна Ґрудема (Wayne Grudem), що так не було, пророчиці в новозавітній церкві здійснювали певний вид навчання в зібраній церкві (1 Коринтян 14:26). тут (від 1 год 7 хв).

10. Була жінка, яка мала ще впливовішу роль, ніж провідниця чи вчителька. ***Дуже ймовірно, що Юнія, жінка, була визначним апостолом, як Варнава й Сила (Римлян 16:7).*** І це суперечить комплементарному тлумаченню 1 Тимофія 2:12. Причини й факти ви знайдете тут.

11. ***Спірні тексти Павла, правильно зрозумілі, не підривають нічого з того, що сказано досі.*** 1 Коринтян 11:2-16 і 14:34-35 за правильного тлумачення не є загальною забороною жіночого проводу в усіх церквах. Хоч би якими спірними були ці уривки, докази однозначні. Поглиблено про 1 Коринтян 11 тут, про 1 Коринтян 14 тут.

12. 1 Тимофія 2:12-14 на перший погляд, особливо в деяких перекладах, може справляти враження, що чоловічий авторитет закріплено загалом, але уважніше дослідження слова «пану-

вати», гр. ***authentein*** (у «Жінці не дозволяю … authentein над чоловіком»), а також літературного контексту й ситуативного контексту (як у 1 Тимофія) показує, чому це хибне тлумачення. Слід зважати й на канонічний контекст: особливо численні провідниці й учительки в Біблії свідчать проти такого прочитання. (Уривок із моєї праці про authentein з розділу 7 моєї книжки. Або прочитайте в додатку підсумок критики Бартлетта (Bartlett) щодо важливих комплементарних досліджень 1 Тимофія 2:12 тут.)

13. А як щодо ролі в шлюбі? Навіть якби Новий Завіт навчав авторитету чоловіка над дружиною, це не означає, що провідники й проповідники мусять бути чоловіками. ***У 1 Коринтян 7, найдовшому уривку про шлюб у Новому Завіті, ясно видно, що взаємна покора й згода — норма для рішень у шлюбі.*** Дивно, але мало хто це усвідомлює. тут Ефесян 5 і 1 Петра 3 за правильного тлумачення навчають взаємної покори в шлюбі, а не однобічного авторитету чоловіка. (Див. критику Бартлетта й мою щодо Вінґера (Winger) стосовно Ефесян 5 і 1 Петра 3.)

14. Останній і дуже важливий пункт: ***дари переважують стать, коли йдеться про збудування церкви.*** Для Петра П'ятидесятниця була початком нової доби, в якій дари служіння звіщення щедро дано чоловікам і жінкам (Дії 2:17-18). Хто може звершувати пасторське служіння, провадити чи навчати? Біблійні приклади провідниць і проповідниць найкраще пояснює порада Павла, що обдарування (а також відповідний христоподібний характер), незалежно від статі, — основа для служіння в церкві. За словами апостола, ті, хто має дар проповідувати, провадити чи навчати, повинні це й робити. тут Кевін Деянґ (Kevin DeYoung) питає у своїй статті для TGC: «Хіба не марнування дарів жінки — навчати дітей та інших жінок?» Павло відповідає Деянґові (в 1 Коринтян 12:21-24), що це безчестить обдарованих жінок і обкрадає чоловіків, які потребують їхнього служіння. ***Коли чоловіки відкидають служіння провідниць і вчительок лише тому, що вони жінки, це так, ніби одна частина тіла казала іншій: «Ти мені не потрібна».***

Я доходжу такого висновку: чоловіки й жінки, хоч Бог і створив їх по-різному, функціонально рівні. ***Це не винахід культури, а основоположна цінність Царства Божого, яке було, є і прийде.***

Це також цінність, яка працює — чудовим чином. ***Змішані за статтю команди проводу й проповіді та подружжя, яке кориться одне одному, здоровіші й щасливіші.*** Натомість учення про чоловічий авторитет у церквах і шлюбах спричинилося до певних криз духовного здоров'я і так без потреби завдало шкоди багатьом церквам і шлюбам. ***Воно також обмежувало обдарованих і покликаних жінок і підривало свідчення Церкви про Христа, особливо в культурі, яка дає жінкам свободу використовувати свої дари в усіх інших сферах суспільства.***

P.S. Якщо у вас є час іще щось подивитися, ось відео, в якому в мене бере інтерв'ю велика група церков Асамблей Божих (Assemblies of God) у моїй країні, які, прочитавши мою книжку, оновили своє вчення про жінок у служінні. Справді, після інтерв'ю я мав привілей побачити, як вони вперше публічно поставили багатьох жінок провідницями.

За Терраном Вільямсом; німецьку версію опрацював і доповнив з люб'язного дозволу автора Hans-Jörg Ronsdorf, 22 березня 2023 р.

Комплементаризм часто працює лише тому, що жінки його підтримують. Що, якби ми всі перестали його підтримувати?

Примітки

1. ***Комплементарність — це термін теорії пізнання для двох (позірно) суперечливих, взаємовиключних, не зведених одне до одного способів опису чи експериментальних схем, які, однак, у своєму взаємному доповненні необхідні для розуміння явища чи стану речей у цілому.***

   Що таке комплемент? Комплемент (лат. complementum = «доповнення», «засіб довершення») загалом означає щось, що є доповненням до чогось іншого.

   Найуживаніші синоніми до «комплементарний» (нім. *komplementär*): доповнювальний, взаємний, реципрокний.